

ofte betragtes fra deres Side, som have oprettet Contracterne, idet det formeentlig er klart, at det ingenlunde er saa, at disse Contracter sædvanlig oprettes paa en saadan Maade, at det kan siges, at de træde istedet for en Fæstecontract. De allerfleste Contracter af denne Art ere oprettede paa en saadan Maade, at det er tydeligt, at der efter en vis Tid maa skee en Afbrydelse af Forholdet, og at de 50 Aar ingenlunde ville gaae hen, inden det ophører, men at det forinden vil standse i Faveur af den, som eier Godset. Hvis det virkelig var Alvor, at Forpagtningstiden skulde være 50 Aar, saa behøvede man jo saaledes f. Ex. slet ikke, som det nu saa ofte skeer, at fastsætte i Contracten, at der skal betales Noget ved Dødsfald, eller naar der træder en ny Person ind i Forpagtningen. Der behøvedes da heller slet ikke at opkastes nogen Tvivl om, hvem der skal overtage Forpagtningen i Tilfælde af Dødsfald; ja, jeg vil gaae videre og sige, at der saa ikke behøvedes fastsat Noget om, hvem der skal indtræde i den til enhver Tid værende Forpagters Sted, i Tilfælde af at han bliver fjed af Forpagtningen. Alt dette behøvede slet ikke at fastsættes, naar det var afgjort, at Forpagtningstiden skulde være 50 Aar. Udvalget søger nu vel — ikke dets Fleertal, men dets Mindretal, hvortil Fleertallet kun subsidiairt har sluttet sig — igjennem mange Vædringsforslag at bringe det dertil, at Forpagtningerne virkelig ville blive, hvad de efter § 11 i Forordningen af 1792 rimeligtvis skulde være. Men det er dog sikkert, at hvor mange Betingelser man saa end fastsætter, saa kunne Contracterne alligevel altid skrives paa mange forskellige Maader, hvorved de overtrædes. Contractslovgivningen kan omgaaes i det Uendelige. — Alt dette skal jeg imidlertid lade staae ved sit Værd, idet jeg indrømmer, at man i saa Henseende ikke kan yde Mere, end hvad den menneskelige Forudseenhed er istand til. Men hvad jeg paany vil fremhæve, det er, at Enhver, som oprigtig vil — og derimellem regner jeg den høitærede Minister —, at Selveiendom skal træde istedet for Fæste, bør stemme for, at § 11 i Forordningen af 1792 udgaaer. Derved

tillkjendegiver man klart og tydelig at man vil, at Fæstevæsenet skal affasses. Nu sagde vel det høitærede kongevalgte Medlem: „Saa, men det kunne Fæsterne ikke være tjente med, naar de ingen Penge have til at kjøbe for; de kunne da langt bedre indgaae nye Forpagtninger“. Men dertil svarer jeg: Om enkelte eller flere Fæstere ikke kunne gjøre det, er et underordnet Spørgsmaal. Igeoverfor det Høje. Vi maae see paa, hvad der i dette Tilfælde tjener det Almindelige, og i saadanne Tilfælde kommer det ingenlunde an paa, om Manden hedder Peer eller Poul, men kun paa, om Jorden bevares som hidtil som en selvstændig Eiendom til Afbenyttelse for, hvem der kan erhverve den. Min Mening er altsaa den, at man bør stemme for Udvalgets Fleertals Forslag, idet jeg dog vil forvare mig imod, at det dermed skulde være min Mening at ville hindre det foreliggende Lovforslags Gjennemførelse.

Judenrigsministeren: Jeg troer, at man kun vilde være berettiget til at lægge den Betydning i den forestaaende Afstemning, som den ærede sidste Tale vilde lægge dert, naar der her var Spørgsmaal om en Udvidelse af eller en Tilføjning til den bestaaende Fæstelovgivning. Men der er jo her kun Tale om at opretholde den allerede bestaaende Fæstelovgivning og om at træffe Foranstaltninger, hvorved man sikker sig, at den ikke bliver omgaaet. Jeg kan saaledes ikke see, at der dert, at det foreliggende Lovforslag er bragt frem, ligger noensomhelst Opfordring til ved en Afstemning at tillkjendegive, at man ønsker Fæstegodsets suarestmulige Overgang til Selveiendom. Naar den ærede Landstingsmand nævnte, at Contracter kunne omgaaes, hvorledes de saa end blive skrevne, da vil jeg vel give ham Ret i, at det er umuligt at forhindre enhver Omgaaelse, men derimod troer jeg dog, at en grov og meget beyndelig Omgaaelse af Bestemmelfernes Aand og Bogstav vil være umulig, naar nærværende Lovforslag udkommer som Lov. Søvrigt kan man jo ogsaa tænke sig, at Bestemmelferne om Fæstecontracter i Loven af 19de Februar 1861